

¿EN LA VIA DEL DIÀLEG?

Canvis a l'Amèrica Central

Una nova generació de presidents, certs canvis a l'anquilosada Cuba i la desautorització per part de Reagan del dictador d'Haití, han mostrat en els darrers mesos que l'Amèrica Central, volcà de violència, pot anar evolucionant per les vies del diàleg i d'una negociació amb final encara molt incert.

A la Suïssa americana —Costa Rica— la victòria electoral del social-demòcrata Oscar Arias sobre el seu rival socialcristià ha donat una empena a l'agonitzant acta de Contadora. Arias s'havia pronunciat clarament durant la campanya per evitar tota activitat dels *contras* des del seu territori i potenciar tots els mecanismes de diàleg, a Contadora i a l'OEA, per resoldre el problema nicaragüenc. La seva elecció representa, doncs, un nou fre a allò que l'ex-president Carter havia dit del president Reagan: «S'embarcarà en un esforç especial per derrocar el règim sandinista en 1986».

Abans, l'elecció, de primer, de José Azcona com a president d'Hondures i, després, del demòcrata-cristià Vinizio Cerezo, com a president de Guatemala, foren també signes que la via de la negociació pot prevaler a la de l'enfrontament. Cerezo ha estat contundent, assegurant que governarà lluitant contra les hipoteques dels militars: «Prefereixo el risc de colp d'estat a no governar». Fins i tot ha proposat, amb resposta positiva de Nicaragua, l'establiment d'un parlament centramericà com a fòrum de diàleg i acords consensuats. En la mateixa línia hi ha el president hondureny Azcona, que vol trencar amb el clientelisme i el caciquisme del seu antecessor Suazo Córdova.

Es tracta de tres presidents moderats, molt condicionats per l'estament militar, però que veuen clarament que la guerra, per molt que la vulgui Reagan, seria la pitjor solució per a les inestables societats centramericanes. La seva elecció obliga també Nicara-

L'elecció dels nous presidents d'Hondures, Guatemala i Costa Rica, l'inici del tercer congrés del Partit Comunista de Cuba i l'agonia del règim Duvalier a Haití, poden obrir una nova etapa política a l'Amèrica Central.

Ernest Udina

cògnita l'evolució que seguirà Cuba després del congrés, però en tot cas les reformes interiors poden portar-la a una via de diàleg més que d'enfrontament amb els altres països de l'àrea.

Finalment, el cas d'Haití demostra que els Estats Units van aprenent d'errors passats. Aguantaren sempre Somoza a Nicaragua. Ara ja no fan el mateix amb «Baby Doc», el cruel dictador d'Haití, que només s'aguanta per una repressió que no pot tenir

Obrir una via de diàleg per acabar amb les tensions de la zona.

gua a cercar línies democràtiques, fugint de l'aïllament que representaria seguir el procés dictatorial que de vegades ha semblat dominar en el contradictori país centramericà.

Sense que tinguí especials conseqüències a curt termini en la situació centramericana, a la llarga sí que les pot tenir la revisió iniciada amb el tercer congrés del Partit Comunista Cubà, sota el lema de més eficàcia i més productivitat per sortir d'un anquilosament típic dels sistemes d'economia d'estat, agreujat, a més, en el cas de Cuba, pel bloqueig dels Estats Units i la dependència dels soviètics. Sembla que Castro vol actuar en el seu territori seguint la imatge de la renovació que Gorbatxev està imposant a la *Nomenklatura* soviètica. És tota una in-

molta durada, tenint en compte la posició dels Estats Units.

Cap d'aquests nous signes centramericans no permeten triomfalismes, però és ben evident que una àrea on es preveia una guerra quasi generalitzada fa un o dos anys sembla evolucionar cap a una altra direcció. Ara, el gran test és com evolucionarà Contadora, pacte de moment bloquejat. L'actitud dels Estats Units continua sent decisiva pel que fa a la pedra de toc de l'evolució per a la conflictiva zona: Nicaragua. Les solucions violentes semblen escapar de les mans de Reagan. Només per això ja tenen considerable importància de cara al futur aquests petits canvis a l'Amèrica Central, que encara, però, no han de demostrar la seva consolidació. □